

Юридичний факультет
Кафедра цивільного права і процесу
СИЛАБУС
навчальної дисципліни «Цивільне право (загальні положення, речове право)»

Кількість кредитів ЄКТС	6 кредитів ЄКТС
Період викладання	3-4 семестри
Рівень вищої освіти	Перший
Спеціальність	293 Міжнародне право (293 International law)
Освітня програма	Міжнародне право
Викладач(і)	Писарева Елла Анатоліївна, кандидат юридичних наук, доцент
Профайл викладача(ів)	https://rang.donnu.edu.ua/?pg=kt&nu=159#search; https://scholar.google.com.ua/citations?user=JAYdOukAAA&hl=uk
Доступ до матеріалів курсу	Портал юридичного факультету: http://surl.li/chygw
Контактна інформація	pisareva@donnu.edu.ua

Анотація

ОК «Цивільне право (Загальні положення, Речове право, Зобов'язальне право)» є базовою для здобувачів ОП «Міжнародне право» і (разом із іншими ОК) формує результати навчання та компетентності правників відповідно до змісту та фокусу освітньої програми, додатково до НРК, відповідно до стандарту ВО за спеціальністю 293 «Міжнародне право» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Мета вивчення навчальної дисципліни полягає:

у формуванні теоретичних знань щодо сутності основних інститутів загальної частин цивільного права - права власності та інших речових прав, загальних положень про зобов'язання, спадкового права; аналіз нормативно-правових актів; формування вмінь і практичних навичок при застосуванні цивільного законодавства; формування у здобувачів вищої освіти наукового світогляду, креативності, практичного мислення, правосвідомості і правничої культури.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає отримання наступних компетентностей:

- інтегральні компетентності (ІК):

1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності, у сфері міжнародного публічного та приватного права, європейського та внутрішньодержавного права, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов із застосуванням правових доктрин, принципів, внутрішньодержавних та міжнародно-правових інститутів.

- спеціальні компетентності (СК):

1. Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, змісту основних галузей та взаємодії його з міжнародним та європейським правом (СК-6).
2. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти, аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції (СК-7).
3. Здатність до юридичного супроводу основних видів зовнішньоекономічних операцій і міжнародної економічної взаємодії (СК-10).
4. Здатність до самостійної підготовки проєктів актів правозастосування (СК-11).

За результатами вивчення дисципліни слід очікувати наступні:

- результати навчання (РН)

1. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій (РН-5).
2. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію (РН-6).
3. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей міжнародного і національного права, міжнародного економічного права, європейського права (РН-12).
4. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів у різних правових ситуаціях (РН-15).

Організація та критерії оцінювання навчання визначаються «Порядком оцінювання знань здобувачів вищої освіти у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса», «Положенням про організацію освітньої діяльності у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса», «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса», «Методичними рекомендаціями до розробки силабусу навчальної дисципліни», «Методичними рекомендаціями до розробки критеріїв оцінювання типових завдань у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса».

Критерії оцінювання знань здобувачів:

- є орієнтиром для викладачів і здобувачів в їх партнерських взаємовідносинах як учасників освітнього процесу;
- вчасно оприлюднюються та доводяться до кожного здобувача вищої освіти на першому навчальному занятті;
- слугують орієнтиром для здобувача вищої освіти під час виконання завдань і є обов'язковими для викладача під час оцінювання;
- спрямовані на мінімізацію суб'єктивного чинника під час оцінювання;
- є інструментом виявлення рівня підготовки здобувача вищої освіти відповідно заявлених в освітній програмі і силабусі результатів навчання.

При викладанні дисципліни використовуються методи усного та письмового опитування, дискусії, робота в групах, тестування (у тому числі – на платформі Moodle), презентації, розв'язання практичних завдань, задач, ситуацій, модульні контрольні роботи.

Загальна сума балів у 3-му семестрі формується з балів, що здобувач вищої освіти отримав на практичних заняттях, за виконання усіх видів самостійної роботи здобувачів вищої освіти та модульному контролі, а саме:

- організаційно-навчальна робота здобувачів в аудиторії (максимально 35 балів);
- самостійної робота здобувачів (максимально 25 балів);
- модульний контроль (максимально 40 балів).

Загальна сума балів у 4-му семестрі формується з балів, що здобувач вищої освіти отримав на практичних заняттях, за виконання усіх видів самостійної роботи здобувача вищої освіти, на модульному контролі та підсумковому контролі, а саме:

- організаційно-навчальна робота здобувачів в аудиторії (максимально 36 балів);
- самостійної робота студентів (максимально 14 балів);
- модульний контроль (максимально 10 балів);
- підсумковий контроль (максимально 40 балів).

Мінімальна кількість балів за вивчення дисципліни у 4-му семестрі – 60 балів, максимальна – 100 балів.

Залік (підсумковий контроль 3 семестру) виставляється здобувачу вищої освіти на підставі його поточної академічної успішності.

Іспит (одна з форм підсумкового контролю 4 семестру) не є обов'язковою формою підсумкового контролю через можливість здобувачів отримати 100 балів протягом семестру сумарно за всі види практичних завдань, самостійної роботи та альтернативних форм підсумкового контролю. Максимальна кількість балів за іспит – 40 балів.

Вивчення навчальної дисципліни «Цивільне право (Загальні положення, речове право)» здійснюється за окремими темами, що містяться у чотирьох змістовних модулях.

Організація навчання за дисципліною відбувається в наступних форматах:

- 1) аудиторні заняття (лекції, практичні заняття, залікова модульна робота);
- 2) самостійна робота здобувача здійснюється під керівництвом викладача за допомогою платформи корпоративної пошти ДонНУ імені Василя Стуса.

Аудиторні заняття реалізуються відповідно до наступного **календарного плану викладання дисципліни, конкретні дати відповідають розкладу занять і графіку навчального процесу:**

Донецький національний університет імені Василя Стуса

Календарний план викладання дисципліни «Цивільне право (загальні положення, речове право)»

Тиждень/ дата/ години	Тема	Форма проведення заняття	Завдання (матеріали до практичних занять містяться на порталі юридичного факультету у папці дисципліни)	Термін виконання (дата і час)	Мак кількість балів
3 СЕМЕСТР					
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА. ОСОБИСТІ НЕМАЙНОВІ ПРАВА ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ					
1 - й тиждень, 2 години	Тема 1. Цивільне право як галузь приватного права. Джерела цивільного права	Лекція	Для ознайомлення до лекції: гл. 1 ЦК України	1-й тиждень	
2 - й тиждень, 2 години	Тема 1. Цивільне право як галузь приватного права. Джерела цивільного права	Практичне заняття	Обговорення контрольних питань, вирішення практичних завдань, розгляд судової практики до теми 1	2-й тиждень	5
3 - й тиждень, 2 години	Тема 2. Цивільні правовідносини. Підстави виникнення, зміни і припинення цивільних правовідносин.	Лекція	Для ознайомлення до лекції: гл. 1, 2, ЦК України	3-й тиждень	
4 - й тиждень, 2 години	Тема 2. Цивільні правовідносини. Підстави виникнення, зміни і припинення цивільних правовідносин	Практичне заняття	Обговорення контрольних питань, вирішення практичних завдань, розгляд судової практики до теми 2	4-й тиждень	5
5 - й тиждень, 2 години	Тема 3. Фізичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин	Лекція	Для ознайомлення до лекції: гл. 4, 5, 6 ЦК України	5-й тиждень	
6 - й тиждень, 2 години	Тема 3. Фізичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин.	Практичне заняття	Обговорення контрольних питань, вирішення практичних завдань, розгляд судової практики до теми 3	6-й тиждень	5
7 - й тиждень,	Тема 4. Юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин. Участь	Лекція	Для ознайомлення до лекції: гл. 7, 8, 9, 10, 11 ЦК України	7-й тиждень	

Донецький національний університет імені Василя Стуса

2 години	держави, Автономної Республіки Крим, територіальних громад у цивільних відносинах				
8 - й тиждень, 2 години	Тема 4. Юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин. Участь держави, Автономної Республіки Крим, територіальних громад у цивільних відносинах	Практичне заняття	Обговорення контрольних питань, вирішення практичних завдань, розгляд судової практики до теми 4	8-й тиждень	5
9 - й тиждень, 2 години	Тема 5. Об'єкти цивільних правовідносин	Лекція	Для ознайомлення до лекції: гл. 12, 13,14,15 ЦК України	9-й тиждень	
10 - й тиждень, 2 години	Тема 5. Об'єкти цивільних правовідносин	Практичне заняття	Обговорення контрольних питань, вирішення практичних завдань, розгляд судової практики до теми 5	10-й тиждень	5
11 - й тиждень, 2 години	Тема 6. Правочини	Лекція	Для ознайомлення до лекції: гл. 16 ЦК України	11-й тиждень	
12 - й тиждень, 2 години	Тема 6. Правочини	Практичне заняття	Обговорення контрольних питань, вирішення практичних завдань, розгляд судової практики до теми 6	12-й тиждень	5
13 - й тиждень, 2 години	Тема 7. Представництво і довіреність	Лекція	Для ознайомлення до лекції: гл. 17 ЦК України	13-й тиждень	
14 - й тиждень, 2 години	Тема 7. Представництво і довіреність	Практичне заняття	Обговорення контрольних питань, вирішення практичних завдань, розгляд судової практики до теми 7	14-й тиждень	5
		Модульний контроль	Захист самостійної роботи Вирішення тестових завдань		25 40
4 СЕМЕСТР					
1 - й тиждень,	Тема 8. Захист цивільних прав та інтересів. Цивільно-правова	Лекція	Для ознайомлення до лекції: гл. 3 ЦК України	1-й тиждень	

Донецький національний університет імені Василя Стуса

2 години	відповідальність.				
2 - й тиждень, 4 години	Тема 9. Строки і терміни у цивільному праві. Позовна давність.	Лекція	Для ознайомлення до лекції: гл. 18, 19 ЦК України	2-й тиждень	
	Тема 8. Захист цивільних прав та інтересів. Цивільно-правова відповідальність.	Практичне заняття	Обговорення контрольних питань, вирішення практичних завдань, розгляд судової практики до теми 8		4
3 - й тиждень, 2 години	Тема 10. Особисті немайнові права фізичних осіб та їх захист	Лекція 1	Для ознайомлення до лекції: гл. 20, 21, 22 ЦК України	3-й тиждень	
4 - й тиждень, 4 години	Тема 10. Особисті немайнові права фізичних осіб та їх захист	Лекція 2	Для ознайомлення до лекції: гл. 20, 21, 22 ЦК України	4-й тиждень	
	Тема 9. Строки і терміни у цивільному праві. Позовна давність	Практичне заняття	Обговорення контрольних питань, вирішення практичних завдань, розгляд судової практики до теми 9		4
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПРАВО ВЛАСНОСТІ ТА ІНШІ РЕЧОВІ ПРАВА					
5 - й тиждень, 2 години	Тема 11. Загальна характеристика права власності. Набуття і припинення права власності.	Лекція	Для ознайомлення до лекції: гл. 23, 24, 25 ЦК України	5-й тиждень	
6 - й тиждень, 4 години	Тема 12. Право приватної власності осіб. Поняття і здійснення права спільної власності	Лекція	Для ознайомлення до лекції: гл. 26, 27, 28 ЦК України	6-й тиждень	
	Тема 10. Особисті немайнові права фізичних осіб та їх захист	Практичне заняття	Обговорення контрольних питань, вирішення практичних завдань, розгляд судової практики до теми 10		4
7 - й тиждень, 2 години	Тема 13. Захист права власності	Лекція	Для ознайомлення до лекції: гл. 29 ЦК України	7-й тиждень	
8 - й тиждень,	Тема 14. Речові права на чуже майно	Лекція	Для ознайомлення до лекції: гл. 20, 31, 32, 33, 34 ЦК України	8-й тиждень	

Донецький національний університет імені Василя Стуса

4 години					
	Тема 11. Загальна характеристика права власності. Набуття і припинення права власності. Тема 12. Право приватної власності осіб. Поняття і здійснення права спільної власності	Практичне заняття	Обговорення контрольних питань, вирішення практичних завдань, розгляд судової практики до теми 11, 12		4
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ СПАДКОВОГО ПРАВА					
9 - й тиждень, 2 години	Тема 15. Загальні положення спадкового права. Види спадкування	Лекція 1	Для ознайомлення до лекції: гл. 84, 85, 86, 90 ЦК України	9-й тиждень	
10 - й тиждень, 4 години	Тема 15. Загальні положення спадкового права. Види спадкування.	Лекція 2	Для ознайомлення до лекції: гл. 84, 85, 86, 90 ЦК України	10-й тиждень	
	Тема 13. Захист права власності. Тема 14. Речові права на чуже майно	Практичне заняття	Обговорення контрольних питань, вирішення практичних завдань, розгляд судової практики до теми 13, 14		4
11 - й тиждень, 2 години	Тема 16. Здійснення права на спадкування. Оформлення права на спадщину.	Лекція	Для ознайомлення до лекції: гл. 87, 88 ЦК України	11-й тиждень	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ЗОБОВ'ЯЗАННЯ					
12 - й тиждень, 4 години	Тема 17. Зобов'язання як різновид цивільного правовідношення	Лекція 1	Для ознайомлення до лекції: гл. 47, 48 ЦК України	12-й тиждень	
	Тема 15. Загальні положення спадкового права. Види спадкування. Тема 16. Здійснення права на спадкування. Оформлення права на спадщину.	Практичне заняття	Обговорення контрольних питань, вирішення практичних завдань, розгляд судової практики до теми 15, 16		4

Донецький національний університет імені Василя Стуса

1 3 - й тиждень, 2 години	Тема 17. Зобов'язання як різновид цивільного правовідношення	Лекція 2	Для ознайомлення до лекції: гл. 47, 48, ЦК України	13-й тиждень	
1 4 - й тиждень, 4 години	Тема 18. Забезпечення виконання зобов'язання	Лекція 1	Для ознайомлення до лекції: гл. 49 ЦК України	14-й тиждень	
	Тема 17. Зобов'язання як різновид цивільного правовідношення.	Практичне заняття	Обговорення контрольних питань, вирішення практичних завдань, розгляд судової практики до теми 17		4
1 5 - й тиждень, 2 години	Тема 18. Забезпечення виконання зобов'язання	Лекція 2	Для ознайомлення до лекції: гл. 49 ЦК України	15-й тиждень	
1 6 - й тиждень, 4 години	Тема 19. Припинення зобов'язання. Правові наслідки порушення зобов'язання	Лекція 1	Для ознайомлення до лекції: гл. 50, 51 ЦК України	16-й тиждень	
	Тема 18. Забезпечення виконання зобов'язання.	Практичне заняття	Обговорення контрольних питань, вирішення практичних завдань, розгляд судової практики до теми 18 Захист самостійної роботи		4 14
1 7 - й тиждень, 2 години	Тема 19. Припинення зобов'язання. Правові наслідки порушення зобов'язання	Лекція 2	Для ознайомлення до лекції: гл. 50, 51 ЦК України	17-й тиждень	
	Тема 19. Припинення зобов'язання. Правові наслідки порушення зобов'язання	Практичне заняття Модульний контроль	Обговорення контрольних питань, вирішення практичних завдань, розгляд судової практики до теми 19		4
		ЕКЗАМЕН			40

3. МЕТОДИ І ФОРМИ КОНТРОЛЮ, КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

При викладанні дисципліни «Цивільне право (загальні положення, речове право)» використовуються методи усного та письмового опитування, дискусії, робота в групах, тестування (у тому числі – на платформі Moodle), презентації, розв’язання практичних завдань, задач, ситуацій, модульні роботи.

Загальна сума балів з курсу «Цивільне право (загальні положення, речове право)» у кожному семестрі складає 100 балів і формується як сума всіх балів, отриманих здобувачем за виконання всіх видів робіт протягом семестру. Ця сума складається з балів, отриманих з першого разу при проходженні всіх видів контролю або виконанні видів робіт.

Повне виконання завдання по темі означає виконання усіх завдань, що були надані до виконання за передбаченими формами робіт. Виконання не усіх завдань зменшує оцінку пропорційно до їх кількості з округленням на користь здобувача.

Бали за виконані завдання не зараховується у випадку відходу здобувачів від норм академічної доброчесності (в тому числі несамостійного виконання завдань, відсутності посилань на джерела інформації, різні види плагіату, вміщення недостовірної інформації, недотримання норм законодавства про авторське право та суміжні права).

Здобувач, що не пройшов з поважних причин будь-який з видів контролю або не виконав будь-який вид робіт має право виконати їх в інший час, визначений за погодженням з викладачем.

Навчальна дисципліна «Цивільне право (загальні положення, речове право)» вивчається протягом третього і четвертого семестру за чотирма змістовними модулями.

У *третьому семестрі* за підсумками вивчення тем змістовного модуля 1 розподіл балів здійснюється наступним чином:

- організаційно-навчальна робота здобувачів в аудиторії оцінюється **максимально у 35 балів (кожна тема змістовного модулю оцінюється у 5 балів максимального)**;
- самостійної робота здобувачів оцінюється **максимально у 25 балів**;
- модульний контроль оцінюється **максимально у 40 балів**.

Система оцінювання знань здобувачів денної форми навчання за 100-бальною шкалою для складання заліку

Поточний контроль (max 100 балів)			
Організаційно-навчальна робота здобувача в аудиторії	Самостійна робота	Модульний контроль 1	Загальна кількість балів
1	2	3	4
35	25	40	100

У *четвертому семестрі* за підсумками вивчення тем змістовних модулів 2, 3 і 4 розподіл балів здійснюється наступним чином:

- організаційно-навчальна робота здобувачів в аудиторії оцінюється **максимально у 36 балів (кожне практичне заняття оцінюється у 4 бали максимального)**;
- самостійної робота здобувачів оцінюється **максимально у 14 балів**;
- модульний контроль оцінюється **максимально у 10 балів**;
- підсумковий контроль оцінюється **максимально у 40 балів**.

Система оцінювання знань здобувачів за 100-бальною шкалою для складання іспиту

Поточний контроль - Змістовний модуль 3+ Змістовний модуль 4 (max 60 балів)			Підсумковий контроль (max 40 балів)	Загальна кількість балів
Організаційно-навчальна робота здобувача в аудиторії	Самостійна робота	Модульний контроль 2		
1	2	3	4	5
36	14	10	40	100

Організаційно-навчальна робота здобувача в аудиторії. Вивчення тем навчальної дисципліни «Цивільне право (загальні положення, речове право)» оцінюється у 5 балів максимально (у третьому семестрі) і у 4 бали максимально (у четвертому семестрі), що визначається як:

високий рівень знань (5 балів/4 бали), що виставляється здобувачу, який показав всебічні та глибокі знання передбаченого програмою матеріалу, законодавства, додаткової літератури, рекомендованої програмою курсу, що проявив творчі здібності в розумінні, викладенні та використанні програмного матеріалу.

середній рівень знань (3-4 бали/3 бали), що виставляється здобувачу, який показав повне знання передбаченого програмою матеріалу, що засвоїв основну літературу, рекомендовану програмою курсу, що виявив стабільний характер знань і здібності до їх самостійного заповнення та оновлення в ході практичної діяльності.

достатній рівень знань (2 бали), що виставляється здобувачу, який показав знання основного матеріалу в обсязі навчальної програми, необхідному для майбутньої роботи, знайомому з основною літературою, рекомендованою програмою курсу, який проте припустився неточностей у відповіді на теоретичні завдання або при вирішенні практичного завдання, зокрема, неточність формулювань окремих понять, або який показав поверхневе знання одного з теоретичних питань або при вирішенні практичних завдань. Ця оцінка виставляється і у разі недостатньо аргументованого викладення матеріалу, недостатньо чітко і послідовно висловленої відповіді.

низький рівень знань (0-1 бал), що виставляється здобувачу, який виявив істотні прогалини у знанні основного програмного матеріалу, що виражається у незнанні основних понять та положень навчального курсу, у невмінні пов'язати теоретичний матеріал з прикладами з чинного законодавства, юридичної практики.

Відповідні бали здобувач вищої освіти може отримати, приймаючи участь в організаційно-навчальній роботі в аудиторії (на практичних заняттях) у різних формах:

- розв'язування задач/ситуацій.

Задача – це об'єкт розумової діяльності, що містить чітко визначену мету і завдання при заданих умовах, потребує розв'язання шляхом математичних обчислень із застосуванням методичного інструментарію. Задача повинна містити запитання, умову та вихідні дані.

Ситуація – це умова або сукупність умов, обставин або подій, що створюють певну ситуацію, викликають певні взаємовідносини людей, стан, положення або обстановку.

Аналітичні задачі/ситуації містяться в Навчально-методичних рекомендаціях до навчальної дисципліни, що розташовані на порталі факультету.

Мета рішення задач/ситуацій – обробляти інформацію, застосовувати знання при розв'язуванні задач, практичних ситуацій із застосуванням методичного інструментарію, демонструвати критичне, аналітичне та логічне мислення, здійснювати комунікації, працювати автономно та/або в команді.

Критерії оцінювання розв'язування задач/ситуацій.

Ієрархія отримання балів передбачає чотири рівні:

високий (5 балів/4 бали): задача/ситуація виконана вірно, містить логічну послідовність дій, при рішенні застосовано методичний інструментарій (формули, алгоритм рішення), зроблено логічні висновки.

середній (3-4 бали/3 бали): задача/ситуація виконана частково вірно, містить логічну послідовність дій, при рішенні частково застосовано методичний інструментарій (формули, алгоритм рішення), є висновки.

достатній (2 бали): задача/ситуація виконана із помилками, розрахунки є епізодичними, при рішенні не застосовано методичний інструментарій (формули, алгоритм рішення), висновки відсутні.

низький (0-1 бал): задача/ситуація виконана невірно, розрахунки є епізодичними, відсутній методичний інструментарій (формули, алгоритм рішення), сумнівні висновки.

- індивідуальне (застосовується для оцінки здатності здобувача критично мислити, визначати проблему, аналізувати та оцінювати ситуацію, подію, інформацію тощо, формулювати альтернативні варіанти рішень, прогнозувати, обґрунтовувати власну позицію тощо) та **фронтальне** (спрямоване на оцінку знань і розуміння матеріалу, здатності набувати нові знання) опитування.

Опитування є інструментом оцінювання динаміки набутих результатів навчання, оцінювання знання термінології, фактів, понять, теорій, концепцій, розуміння, пояснення і сприймання інформації, вміння передати набуті знання своїми словами, висловлюватися з відповідної теми коротко чи розширено із аргументацією власної позиції.

Мета усного опитування – оцінити рівень розвитку набутих знань та умінь здобувачів вищої освіти, закріпити і узагальнити вивчений матеріал відповідно до визначених в навчальній дисципліні результатів навчання та компетентностей.

Критерії оцінювання опитування (усне/письмове).

Ієрархія отримання балів передбачає чотири рівні:

високий (5 балів/4 бали): усна/письмова відповідь є правильною, цілісною, логічною, обґрунтованою, містить аргументацію, аналітичні міркування, демонструє критичне мислення здобувача.

середній (3-4 бали/3 бали): усна/письмова відповідь є правильною, логічною, частково обґрунтованою, аналітичні міркування та аргументація є недостатніми.

достатній (2 бали): усна/письмова відповідь є частково правильною, нецілісною, фрагментарною, недостатньо аргументованою.

низький (0-1 бал): усна/письмова відповідь є неправильною або містить грубі помилки, здобувач демонструє незнання і нерозуміння навчального матеріалу, не може обґрунтувати свою думку.

- доповідь - це публічне, розгорнуте, офіційне повідомлення з певного питання, ґрунтоване на залученні документальних даних.

Критерії оцінювання доповіді:

5 балів/4 бали - використані матеріали повністю відповідають темі, аналізуються та оцінюються у повній мірі, матеріал викладається логічно, повністю прослідковуються причинно-наслідкові зв'язки, доповідач впевнено тримається перед аудиторією, володіє культурою мовлення, дотримується регламенту, утримує увагу аудиторії, доповідач переконливо, повно і аргументовано відповідає на всі поставлені питання.

3-4 бали/2-3 бали - використані матеріали по більшій мірі мають відношення до теми, але частково аналізуються та оцінюються, логіка викладання матеріалу прослідковується, наявна структурованість, доповідач допускає не грубі мовленнєві помилки під час виступу, незначно порушує регламент, частково утримує увагу аудиторії, доповідач не на всі питання може знайти переконливі, аргументовані відповіді.

0-2 бали/0-1 бал - використані матеріали мають часткове відношення до теми; представлена інформація не аналізується і не оцінюється, логіка викладання матеріалу порушена, структурованість прослідковується частково, доповідач губиться перед аудиторією, демонструють бідність мовлення, порушує регламент, не може втримати увагу аудиторії, доповідач не може відповісти на питання або під час відповідей поводить себе агресивно, некоректно.

Самостійна робота з навчальної дисципліни «Цивільне право (загальні положення, речове право)» виконується у наступних **формах**:

1. **Укладання українсько-англійського глосарію за темами навчальної дисципліни**, що передбачає письмове впорядкування в алфавітному порядку переліку опорних термінів із їхніми визначеннями (дефініціями) в межах конкретних тем, передбачених програмою курсу. Вказана форма самостійної роботи оцінюється **максимально у 5 балів/4 бали**.

Мета укладання глосарію – оцінити рівень глибини та осмисленості засвоєння здобувачем матеріалу, визначити його вміння виокремлювати поняттєво-категорійний апарат у межах відповідного змістового блоку, виявити розуміння ним основних термінологічних понять.

Формат глосарію – таблиця, що містить термін, скорочення, поняття (в лівому стовпчику) і визначення, пояснення, розшифровку абревіатури (в правому).

Основні вимоги до укладання глосарію:

1) реєстр глосарію повинен включати невелику кількість слів-термінологічних понять, відібраних на основі аналізу частотності їх уживання у відповідних тематичних блоках, укладених в алфавітному порядку;

2) словникова стаття як структурна одиниця глосарію повинна складатися із заголовної одиниці (назва поняття, терміну тощо) й тексту, що роз'яснює заголовну одиницю та описує її основні характеристики;

3) словникова стаття має бути короткою, добре структурованою;

4) доцільним може бути включення до глосарію змістових і методичних коментарів;

5) схвалюється англійськомовний переклад словникових статей глосарію.

Укладений глосарій має відповідати таким характеристикам, як: лаконічність, призначення певній темі вивчення, простота будови й системність викладу матеріалу.

Критерії оцінювання укладання глосарію.

Ієрархія отримання балів передбачає чотири рівні.

Високий (5 балів/4 бали): оптимальна кількість коректно укладених (у змістовому плані), коректно перекладених англійською мовою словникових статей, в оформленні яких відсутні орфографічні, пунктуаційні, технічні помилки (9-10 термінів до кожної теми навчальної дисципліни).

Середній (4 бали/3 бали): належна кількість коректно укладених (у змістовому плані), коректно перекладених англійською мовою словникових статей, в оформленні яких відсутні орфографічні, пунктуаційні, технічні помилки (7-8 термінів до кожної теми навчальної дисципліни).

Достатній (3 бали/2 бали): достатня кількість коректно укладених (у змістовому плані), коректно перекладених англійською мовою словникових статей, в оформленні яких наявні орфографічні, пунктуаційні, технічні помилки (5-6 термінів до кожної теми навчальної дисципліни).

Низький (1-2 бали/1 бал): замала кількість коректно укладених (у змістовому плані), коректно перекладених англійською мовою словникових статей, в оформленні яких наявні орфографічні, пунктуаційні, технічні помилки (3-4 термінів до кожної теми навчальної дисципліни).

2. Складання задач на основі фабули рішення суду відповідно до обраної теми за програмою навчальної дисципліни. Задача складається на основі трьох рішень суду (першої, апеляційної та касаційної інстанції) по одній справі. Пошук судових рішень здійснюється за допомогою «Єдиного державного реєстру судових рішень» за посиланням: <http://www.reyestr.court.gov.ua/>

Вимоги до оформлення вказаного завдання: титульна сторінка, складена задача з теоретичними та практичними питаннями, відповіді на питання, посилання на рішення суду першої, апеляційної та касаційної інстанцій (з урахуванням формальних вимог: кегель Times New Roman 14, через одинарний міжстроковий інтервал; береги – 20 мм).

Критерії оцінювання вказаного завдання:

10 балів – проведено глибокий аналіз правозастосовчої практики, на основі якої складено задачу, що містить посилання на рішення суду першої, апеляційної та касаційної інстанцій. Складена задача передбачає складний пошук її вирішення.

7 балів – проведено аналіз правозастосовчої практики, на основі якого складена задача містить посилання тільки на дві судові інстанції та передбачає простий пошук вирішення поставлених питань.

3 бали – проведено поверхневий правозастосовчої практики, на основі якого складена задача містить посилання тільки на рішення суду однієї судової інстанції та передбачає простий пошук вирішення поставлених питань.

3. Надання аналізу двох рішень суду (пошук судових рішень здійснюється за допомогою «Єдиного державного реєстру судових рішень» за наступним посиланням: <http://www.reyestr.court.gov.ua/>) відповідно до обраної теми за програмою навчальної дисципліни за наступними критеріями:

- предмет і сторони спору;
- доведення і обґрунтування позицій сторін,
- вмотивованість винесеного рішення,
- урахування сталих позицій суду,
- власна позиція по справі.

Вимоги до оформлення вказаного завдання: титульна сторінка, посилання на судові рішення, що аналізується, і викладена фабула справи, аналіз за кожним критерієм з наданням інформації за текстом судового рішення, посилання на сталі позиції суду по вказаному спору, викладення власної позиції по справі (з урахуванням формальних вимог: кегель Times New Roman 14, через одинарний міжстроковий інтервал; береги – 20 мм).

Критерії оцінювання вказаного завдання:

10 балів – проведено глибокий аналіз судового рішення за вказаними критеріями з наведенням конкретних положень судового рішення, посилання на нормативно-правові акти і акти правозастосовчої практики. Визначена власна позиція по справі із застосуванням принципу верховенства права і норм чинного законодавства.

7 балів – проведено аналіз судового рішення за вказаними критеріями з наведенням конкретних положень судового рішення, але без посилання на нормативно-правові акти і акти правозастосовчої практики. Визначена власна позиція не по суті справи, а по оцінці рішення суду.

3 бали – проведено поверхневий аналіз судового рішення за вказаними критеріями з наведенням конкретних положень судового рішення, але без посилання на нормативно-правові акти і акти правозастосовчої практики. Власна позиція по справі не визначена або є помилковою.

4. Написання тез доповіді на наукову або науково-практичну конференцію (обсягом не менш 4 сторінок) або наукової статті у Віснику СНТ Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Тези (від гр. tess. положення, твердження) – це коротко, точно, послідовно сформульовані ідеї, думки, положення наукової доповіді, повідомлення, статті або іншої наукової праці. Вони містять матеріали, положення, категорії, які автор вперше вводить у науковий обіг.

Мета написання тез доповіді – узагальнити наявний матеріал, подати його суть у коротких формулюваннях, розкрити зміст щодо великої за обсягом публікації чи доповіді; глибоко розібратися у питанні, проаналізувати його та створити можливість протиставлення своїх думок думкам інших, або доповнення останніх.

Основні принципи тез: стислість; ємність; логічність викладу; грамотність; унікальність; повнота; абсолютна відповідність змісту основної роботи.

Структурно тези доповіді включають у себе такі елементи: актуальність теми; стисла постановка наукової проблеми; короткий огляд існуючих позицій щодо обраної проблематики; окремі власні думки щодо наукової проблеми; висновки.

Оформлення тез доповіді має відповідати вимогам організаторів конференції.

Критерії оцінювання. Оцінювання тез доповіді відповідно до критеріїв відбувається шляхом визначення суми балів по кожному з відповідних критеріїв:

- відповідність змісту тез заявленій темі, їх цілісність та композиційна гармонійність – 2 бали;
- ступінь розкриття предмету дослідження – 2 бали,
- оригінальність теми роботи – 2 бали;
- наявність узагальнень альтернативних теоретичних підходів в межах досліджуваної проблеми – 1 бал;
- обсяг та якість опрацьованих інформаційних джерел – 1 бал;
- наявність та обґрунтованість авторських розробок або пропозицій за досліджуваною проблемою, ступінь їх теоретичної значущості та практичної цінності – 2 бали.

Наукова стаття є одним із видів самостійної роботи здобувача вищої освіти, в якій подаються проміжні або кінцеві результати, висвітлюються окремі питання з теми дослідження, фіксується науковий пріоритет автора.

Мета написання наукової статті – отримання здобувачами вищої освіти навичок наукової (дослідницької) роботи, де важливу роль відіграє оприлюднення результатів дослідження.

Наукова стаття оформлюється відповідно до вимог, які публікуються в окремих номерах журналів або збірниках у вигляді пам'ятки автору.

Критерії оцінювання. Оцінювання наукові статті відповідно до критеріїв відбувається шляхом визначення суми балів по кожному з елементів структури наукової статті:

- постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями – 2 бали;
- аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття – 2 бали;
- формулювання цілей статті (постановка завдання) – 1 бал;

- виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів – 2 бали;
- висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку – 2 бали;
- оформлення бібліографічних посилань – 1 бал.

5. Підготовка презентації до окремої теми навчальної дисципліни або окремого питання.

Презентація (power point presentation, PPT) – це ефективний та універсальний формат донесення інформації, який являє собою набір слайдів та спеціальних ефектів (слайд-шоу), текстовий вміст презентації, замітки доповідача, а також роздавальний матеріал для аудиторії, що зберігаються в одному файлі.

Обсяг презентації має бути не менший за 10 слайдів.

Критерії оцінювання презентації:

Критерії оцінювання презентації	0-4 бали	5-8 балів	9-10 балів
Відповідність матеріалу тематиці проекту	Містить близький за тематикою матеріал але не несе важливої інформативної функції	Загалом відповідає тематиці проекту і є досить інформативним	Точно відповідає тематиці, містить дуже важливу інформацію
Структурованість інформації	Важко вловити структуру подання інформації	Прослідковується певна структура в розміщенні інформації	Має чітку, логічно вибудовану структуру
Використання графіків, таблиць, діаграм	Графіки, таблиці і діаграми відсутні	Графіки, таблиці і діаграми представлені в роботі, але суттєво не доповнюють змісту	Графіки, таблиці і діаграми відповідають змісту та розкривають його сутність
Наявність посилань на використані інформаційні джерела	Немає посилань на використані джерела	Не повністю представлені інформаційні джерела або не всі правильно оформлені	Оформлення посилань на інформаційні джерела цілком правильні, вичерпні
«Читаємість» тексту, наочність.	Естетичний вигляд незадовільний (відсутня чітка структура розміщення інформації, недоречна графіка оформлення)	Естетичний вигляд дещо псує недостатньо чітка структура розміщення інформації, не зовсім доречна графіка оформлення	Чітка побудова сторінок. Розмір тексту легко сприймається
Відповідність дизайну змісту роботи, єдність стилю в оформленні	Дизайн зовсім не відповідає тематиці проекту, а інколи навіть іде всупереч	Дизайн не суперечить загальному змісту проекту	Гармонійне поєднання дизайнерських знахідок з ідеєю

різних частин презентації	загальному змісту		проекту
Уміння і навички використовувати комп'ютерні технології (використання спецефектів, анімацій, звуків, графіки)	Низький (початковий) рівень використання різноманітних можливостей комп'ютерних технологій	Робота дає висновок про середній рівень умінь і навичок використання комп'ютерних технологій здобувачами	Робота є прикладом високого рівня володіння комп'ютерними технологіями.

У **третьому семестрі** самостійна робота оцінюється **максимально у 25 балів** і складається з виконання здобувачем **завдань обов'язкового характеру**: 1) укладання глосарію (**оцінюється максимально у 5 балів**), 2) складання фабули задачі на підставі рішення суду або надання аналізу двох рішень суду (**оцінюється максимально у 10 балів кожне**) і **вибіркового характеру**: написання тез доповіді чи наукової статті або підготовка презентації (**оцінюється максимально у 10 балів кожне**).

У **четвертому семестрі** самостійна робота здобувача оцінюється **максимально у 14 балів** і складається з виконання здобувачем **завдання обов'язкового характеру**: 1) укладання глосарію (**оцінюється максимально у 4 бали**) і **вибіркового характеру**: складання фабули задачі на підставі рішення суду, надання аналізу двох рішень суду, написання тез доповіді чи наукової статті або підготовка презентації (**оцінюється максимально у 10 балів кожне**). Здобувач самостійно обирає **одне завдання вибіркового характеру**, при цьому воно має відрізнятися від тих, які були обрані в попередньому семестрі.

Самостійна робота має бути виконана і надана викладачу до дати останнього практичного заняття.

Модульний контроль здійснюється у формі тестування.

Тести є інструментом оцінювання результатів навчання як програмних, так і за освітніми компонентами, вибічковими дисциплінами, окремими темами. Тестовий формат оцінювання знань і вмінь може бути спрямований на такі типи результатів опанування освітньої програми як знання, розуміння, застосування, вміння аналізувати, надавати оцінку, синтезувати і створювати нові знання і продукти відповідно до рівня і ступеню освіти. **Мета тесту** – оцінити рівень знань та вмінь здобувачів вищої освіти, проаналізувати результати в частині їх відповідності до очікуваного переліку зазначених в ОП результатів навчання та компетентностей, визнати рівень засвоєння і опанування кожним здобувачем.

Форматом тестового контролю є $\frac{1}{4}$ MCQ, що передбачає 1 правильну відповідь із 4 запропонованих і відсутність відкритих питань для уникнення суб'єктивності оцінювання.

Критерії оцінювання тестів. **Максимальний бал** за відмінне виконання тесту за модульним контролем 1 встановлюється у **30 балів**, а за модульним контролем 2 – у **14 балів** і складається з критеріїв оцінювання конкретного набору тестів з орієнтацією на комплекс знань і вмінь, що оцінюються. Ієрархія отримання балів здобувачем передбачає при системі $\frac{1}{4}$ MCQ тільки два можливі варіанти – максимальний бал при правильному розв'язанні тесту і 0, якщо здобувач припустився помилки.

Підсумковий контроль проводиться на вибір здобувача у формі екзамену або альтернативних видів робіт і оцінюється у **40 балів максимально**.

Види підсумкового контролю	Вимоги	Кількість балів
екзамен за екзаменаційним білетом	екзамен складається з двох частин: <i>теоретична</i> – усне опитування по двох питаннях з переліку контрольних питань до складання екзамену; <i>практична</i> – розв’язання задачі/ситуації та тестове завдання (див. зразок екзаменаційного білету)	<i>40 балів: 10 балів</i> за кожне теоретичне питання; <i>5 балів</i> за розв’язування задачі/ситуації; <i>15 балів</i> за виконання тестового завдання
опублікування наукової статті у фаховому науковому виданні та тестування	1) загальні вимоги до оформлення і змісту http://old.geography.lnu.edu.ua/Publik/Period/Problemy_girs_land/vymogy.pdf 2) спеціальні вимоги: тематика статті має відповідати темам навчальної дисципліни «Цивільне право (зобов’язальне право)»; стаття має бути опублікована або має бути довідка з редакції, що стаття прийнята до опублікування у відповідний номер журналу протягом поточного навчального року	<i>40 балів: 20 балів</i> за наукову статтю і <i>20 балів</i> за тестування
заняття призового місця на всеукраїнських/міжнародних змаганнях; на конкурсі наукових робіт; дебатних правничих турнірах	за тематикою дисципліни	<i>40 балів</i>
тестування на дистанційній платформі MOODLE.	відповідно до змісту тем навчальної дисципліни «Цивільне право (зобов’язальне право)»	<i>40 балів</i>

Зразок змісту екзаменаційного білету

- Поняття і особливості цивільних правовідносин. Галузеві особливості цивільно-правових відносин. Ознаки цивільно-правових відносин. Елементи цивільно-правових відносин.
- Право спільної сумісної власності. Підстави виникнення, суб'єкти й об'єкти права спільної сумісної власності. Особливості здійснення й припинення права спільної сумісної власності.
- Проаналізуйте вказану задачу/ситуацію і надайте відповіді на питання:
Внаслідок удару блискавки під час грози згоріла дача, що належала громадянину Бойкову, яка була застрахована останнім.
Які юридичні факти мають місце в даному випадку? Які юридичні наслідки вони породжують? Які існують особливості цивільних правовідносин?
- Тестування на дистанційній платформі MOODLE.

Критерії оцінювання екзамену:

40-33 бали - виставляється здобувачу, що показав всебічні та глибокі знання передбаченого програмою матеріалу, законодавства, додаткової літератури, рекомендованої програмою курсу, що проявив творчі здібності в розумінні, викладенні та використанні програмного матеріалу.

32-25 балів - виставляється здобувачу, що показав повне знання передбаченого програмою матеріалу, законодавства, що засвоїв основну літературу, рекомендовану програмою курсу, що виявив стабільний характер знань і здібності до їх самостійного заповнення та оновлення в ході практичної діяльності.

24-15 балів - виставляється здобувачу, який показав знання основного матеріалу в обсязі навчальної програми, необхідному для майбутньої роботи, знайомий з основною літературою, рекомендованою програмою курсу.

14-0 бали - виставляється здобувачу, який виявив істотні прогалини у знанні основного програмного матеріалу, що виражається у незнанні основних понять та положень навчального курсу, в невмінні пов'язати теоретичний матеріал з прикладами з чинного законодавства, юридичної практики, що свідчить про невідповідність студента до професійної діяльності за спеціальністю 081 «Право».

Система оцінювання результатів навчальних досягнень:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
0-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

Орієнтовні питання для підготовки до екзамену

1. Поняття цивільного права як галузі права, науки та навчальної дисципліни.
2. Предмет і метод цивільно-правового регулювання.
3. Функції і принципи цивільного права.
4. Система цивільного права України.
5. Відмежування цивільного права від інших галузей права.
6. Предмет і методи науки цивільного права.
7. Поняття та види джерел цивільного права. Значення судової практики для розвитку цивільного права.
8. Цивільне законодавство, його ієрархія. Місце міжнародних договорів України в системі джерел цивільного права.
9. Дія цивільного закону в часі, просторі та за колом осіб.
10. Поняття і класифікація цивільних правовідносин.
11. Елементи цивільного правовідношення.
12. Правоздатність фізичної особи. Заборона на заняття певними видами діяльності.
13. Суб'єктивне цивільне право та суб'єктивний цивільний обов'язок: поняття й структура.
14. Дієздатність фізичної особи: поняття та ступені дієздатності.

15. Обмеження дієздатності фізичної особи й визнання її недієздатною: підстави, порядок, правові наслідки.
16. Місце проживання фізичної особи. Визнання фізичної особи безвісно відсутньою і оголошення її померлою: підстави й правові наслідки. Наслідки повернення особи, визнаною безвісно відсутньою й оголошеною померлою.
17. Поняття юридичної особи. Ознаки юридичної особи, зовнішні форми їх прояву.
18. Правоздатність юридичної особи. Ліцензування окремих видів господарської діяльності.
19. Виникнення та державна реєстрація юридичної особи. Місце знаходження юридичної особи.
20. Припинення юридичної особи: поняття, способи, їх характеристика.
21. Відокремлені підрозділи юридичної особи, особливості їх статусу. Дочірні підприємства.
22. Класифікація юридичних осіб.
23. Особливості правового статусу акціонерного товариства.
24. Особливості правового статусу товариства з обмеженою відповідальністю й товариства з додатковою відповідальністю.
25. Поняття, види і класифікація об'єктів цивільних прав.
26. Поняття речі як об'єкту цивільних правовідносин. Класифікація речей і її правове значення.
27. Гроші і валютні цінності як об'єкти цивільних правовідносин.
28. Цінні папери як об'єкти цивільних правовідносин.
29. Послуги й результати робіт як об'єкти цивільних прав.
30. Поняття та класифікація підстав виникнення, зміни і припинення цивільних правовідносин.
31. Поняття й класифікація правочинів.
32. Умови дійсності правочинів.
33. Форма правочинів і наслідки її недотримання.
34. Недійсні правочини.
35. Наслідки визнання правочину недійсним.
36. Поняття і суб'єкти представництва.
37. Виникнення і види представництва.
38. Довіреність: поняття, форма, строк дії.
39. Передоручення. Припинення довіреності та наслідки припинення.
40. Поняття і принципи здійснення цивільних прав і виконання обов'язків.
41. Межі здійснення цивільних прав. Поняття зловживання правом.
42. Захист цивільних прав: поняття, форми і способи захисту.
43. Самозахист цивільних прав та міри оперативної дії на порушника.
44. Поняття і особливості цивільно-правової відповідальності.
45. Види цивільно-правової відповідальності, їх класифікація.
46. Підстава цивільно-правової відповідальності. Склад цивільного правопорушення.
47. Вина учасників цивільного правовідношення: презумпція, вплив форми вини на обсяг цивільно-правової відповідальності. Відповідальність без вини.
48. Збитки: поняття, види. Обчислення збитків. Співвідношення збитків з неустойкою.
49. Компенсація моральної шкоди в цивільному праві.
50. Поняття строків та термінів в цивільному праві. Види і класифікація строків.
51. Порядок обчислення строків (термінів) в цивільному праві.
52. Поняття й значення строку позовної давності. Початок перебігу строку позовної давності.
53. Загальний та спеціальні строки позовної давності. Вимоги, на які строк позовної давності не розповсюджується.

54. Припинення, переривання і відновлення позовної давності.
55. Власність як економічна та юридична категорії. Співвідношення понять «власність», «майно» і «рід».
56. Поняття і зміст права власності. Ризик випадкової загибелі речі, тягар власності. Межі здійснення права власності.
57. Підстави виникнення права власності.
58. Підстави припинення права власності.
59. Обмежені речові права (сервітут, емфітевзис, суперфіцій).
60. Система форм власності та її значення.
61. Зміст права власності: поняття, співвідношення правомочностей.
62. Право приватної власності фізичної особи: об'єкти, особливості виникнення і припинення.
63. Право власності господарського товариства. Поняття статутного капіталу (фонду) господарського товариства, особливості його формування.
64. Право власності Українського народу, його об'єкти.
65. Спільна часткова власність: поняття, підстави, особливості відчуження частки, припинення.
66. Спільна сумісна власність: поняття, підстави виникнення. Режим спільної сумісної власності подружжя.
67. Цивільно-правові способи захисту права власності: поняття, види.
68. Способи захисту права власності, їх класифікація.
69. Віндикація майна. Особливості витребування майна у незаконного добросовісного набувача. Розрахунки при витребуванні майна з незаконного володіння.
70. Негаторний позов. Позов про визнання права власності.
71. Поняття спадкування. Відкриття спадщини: підстави, місце, час.
72. Спадкування за законом. Черги спадкування.
73. Спадкування за заповітом. Легат, покладання, спадковий сервітут.
74. Прийняття спадщини та відмова від спадщини. Оформлення спадкових прав.
75. Спадковий договір.
76. Особисті немайнові права: поняття, види. Особисте немайнове правовідношення.
77. Право на повагу честі, гідності, право на недоторканність ділової репутації особи. Захист цих прав.
78. Поняття і ознаки зобов'язання. Зобов'язальне правовідношення.
79. Суб'єкти зобов'язання. Заміна осіб в зобов'язанні (уступка вимоги і переведення боргу).
80. Належне виконання зобов'язання: поняття та зміст.
81. Принцип реального виконання зобов'язання і принцип неприпустимості односторонньої відмови від договору.
82. Припинення зобов'язання: підстави і наслідки.
83. Неустойка як вид забезпечення виконання зобов'язання: поняття і співвідношення із збитками.
84. Поручка й гарантія як види забезпечення виконання зобов'язання: поняття та відмінності.
85. Завдаток як вид забезпечення виконання зобов'язання. Відмінність від авансу.
86. Притримання як вид забезпечення виконання зобов'язання.
87. Застава як вид забезпечення виконання зобов'язання. Види застави, їх характеристика.
88. Довірча власність як забезпечення виконання зобов'язань за кредитним договором.
89. Загальні положення про порушення зобов'язання. Загальні положення про правові наслідки порушення зобов'язання.
90. Характеристика окремих правових наслідків порушення зобов'язання.

Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. №30. Ст.141.
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40-44. Ст. 356 (зі змінами та доповненнями).
3. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 р. № 1618-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 40-41, 42. Ст. 492 (зі змінами та доповненнями).
4. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. №436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. №18-22. Ст. 144. Глава 24.
5. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. №2768-III (Глава 17). *Відомості Верховної Ради України*. 2002. №3-4. Ст. 27.
6. Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 р. *Офіційний вісник України*. 2002. № 7. Ст. 273.
7. Конвенція Ради Європи про захист прав і основних свобод людини від 4 листопада 1950 р.: ратифікована (із застереженнями) Законом України від 17 липня 1997 р. №475/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. №40. Ст. 263 (із змінами, внесеними Законом України від 24 березня 1999 року №551- XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. №22-23. Ст. 197).
8. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11 квітня 1980 р. (дата набуття чинності для України: 01.02.1991 р.). *Офіційний вісник України*. 2006. № 15. Ст.1171.
9. Конвенція про позовну давність у міжнародній купівлі-продажу товарів (дата підписання Україною: 14.06.74 р., дата ратифікації: 14.07.93 р., дата набуття чинності: 01.04.94 р.). *Офіційний вісник України*. 2006. № 15. Ст. 1171.
10. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лютого 2006 р. №3477- IV. *Урядовий кур'єр*. 2006. № 60.
11. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23 червня 2005 р. №2709-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 32. Ст. 422.
12. Про захист прав споживачів: Закон України від 12 травня 1991 р. № 1023-XII. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1991. № 30. Ст. 379. в редакції від 1 грудня 2005 року № 3161-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 7. Ст. 84 (зі змін. та доповн.).
13. Про ратифікацію Конвенції про захист прав і основоположних свобод людини 1950 р., Першого протоколу та протоколів №2, 4, 7 і 11 до Конвенції: Закон України від 17.07.1997 р. № 475/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. №40. Ст. 264.
14. Про ратифікацію Конвенції про правову допомогу і відносини у цивільних, сімейних та кримінальних справах: Закон України від 10 листопада 1994 р. № 240. *Зібрання законодавства України*. Серія 3. 2001. №1. Ст. 26.
15. Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності: Указ Президента України від 10 червня 1997 р. № 503/97. *Офіційний вісник України*. 1997. № 24. Ст. 11 (із змінами і доповненнями).
16. Про порядок тимчасової дії на території України окремих актів законодавства Союзу РСР: Постанова Верховної Ради України від 12 вересня 1991р. № 1545-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 46. Ст. 621.
17. Про громадські об'єднання: Закон України від 22 березня 2012 р. № 4572-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. №. 1. Ст. 1.
18. Про державну реєстрацію актів цивільного стану: Закон України від 1 липня 2010р.

№ 2398-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 38. Ст. 509.

19. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців та громадських формувань: Закон України від 15 травня 2003 р. № 755-IV (із змін і доп.). *Офіційний вісник України*. 2003. № 25.

20. Про акціонерні товариства: Закон України від 17 вересня 2008 р. № 514-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2008. № 50-51. Ст. 384 (зі змінами та доповненнями).

21. Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 р. № 1576-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 49. Ст. 682 (зі змінами та доповненнями).

22. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 06.02.2018 р. № 2275-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 13. Ст. 69.

23. Про кооперацію: Закон України від 10 липня 2003 року № 1087-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 5. Ст. 5 (зі змінами та доповненнями).

24. Про споживчу кооперацію: Закон України від 10 квітня 1992 року № 2265-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 30. Ст. 414 (зі змінами та доповненнями).

25. Про фермерське господарство: Закон України від 19 червня 2003 року № 973-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 45. Ст. 363 (зі змінами та доповненнями).

26. Про холдингові компанії в Україні: Закон України від 15 березня 2006 року № 3528-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 34. Ст. 291 (зі змінами та доповненнями).

27. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 02 березня 2015 р. № 222-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 23. Ст. 158 (зі змінами та доповненнями).

28. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16 квітня 1991 року № 959-XII. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1991. № 29. Ст. 34 (зі змінами та доповненнями).

29. Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду: Закон України від 1 грудня 1994 р. № 266/94-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 1. Ст. 1 (зі змінами та доповненнями).

30. Про приєднання України до Женевської конвенції 1930 року, якою запроваджено Уніфікований закон про переказні векселі та прості векселі: Женевська конвенція 1930 р., якою запроваджено Уніфікований закон про переказні векселі та прості векселі: ратифікована Законом України від 6 липня 1999 р. № 826-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 34. Ст. 290.

31. Про приватизаційні папери: Закон України від 6 березня 1992 р. № 2173-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 24. Ст. 352 (зі змінами та доповненнями).

32. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23 лютого 2006 р. № 3480-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 31. Ст. 268 (зі змінами та доповненнями).

33. Про обіг векселів в Україні: Закон України від 05 квітня 2001 р. № 2374-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 24. Ст. 128 (зі змінами та доповненнями).

34. Про валюту і валютні операції: Закон України від 21 червня 2018 року № 2473-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 30. Ст. 239 (зі змінами та доповненнями).

35. Про інформацію: Закон України в редакції від 13 січня 2011 р. № 2938-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 32. Ст. 313 (зі змінами та доповненнями).

36. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13 січня 2011 р. № 2939-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 32. Ст. 314 (зі змінами та доповненнями).

37. Про нотаріат: Закон України від 2 вересня 1993 р. № 3425-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 39. Ст. 383 (зі змінами та доповненнями).

38. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003. *Офіційний вісник України*. 2003. № 25. Ст. 1174 (зі змінами та доповненнями).

39. Про електронний цифровий підпис: Закон України від 22 травня 2003 р. *Офіційний*

вісник України. 2003. №25. Ст.1175 (зі змінами та доповненнями).

40. Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України від 7 червня 1996 р. № 236/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 36. Ст. 164 (із змін. та доп.).

41. Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні: Закон України від 16 листопада 1992 р. № 2782-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1993 № 1. Ст. 1 (з подальш. змін. та доп.).

42. Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів: Закон України від 23 вересня 1997 р. № 540/97-ВР. *Відомості Верховної Ради*. 1997. № 50. Ст. 302 (з подальш. змін. та доп.).

43. Про органи реєстрації актів цивільного стану: Закон України від 24 грудня 1993 р. № 3807-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 14. Ст. 78 (з подальш. змін. та доп.).

44. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон України від 23 грудня 1997 р. №776/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. №20. Ст. 99.

45. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Закон України від 1 липня 2004 р. № 1952-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 51. Ст. 553.

46. Про оренду державного та комунального майна: Закон України від 10 квітня 1992 р. № 2269-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 31. Ст. 244 (у редакції Закону від 14 березня 1995 р., Закон № 98-95-ВР; з подальш. змін. та доповн.).

47. Про право власності на окремі види майна: Постанова Верховної Ради України від 17 червня 1992 р. № 2471-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 35. Ст. 517 (з подальш. змін. та доповн.).

48. Про судову практику в справах про захист права власності та інших речових прав: Постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 07 лютого 2014 року № 5. URL: http://sc.gov.ua/ua/golovna_storinka/plenum_vssu_prijnav_novi_postanovi.html

49. Про практику застосування судами статті 376 Цивільного кодексу України (про правовий режим самочинного будівництва): Постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 30 березня 2012 р. № 6. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/v0006740-12>

50. Про деякі питання практики застосування норм Цивільного та Господарського кодексів України: Інформаційний лист Вищого господарського суду України від 07.04.2008 р. № 01-8/21. *Вісник господарського судочинства*. 2008. № 3

51. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням Національного банку України щодо офіційного тлумачення положення частини першої статті 58 Конституції України (справа про зворотну дію в часі законів та інших нормативно-правових актів) від 9 лютого 1999 року № 1-рп/99. *Офіційний вісник України*. 1999. №7. Ст. 255.

52. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням Київської міської ради професійних спілок щодо офіційного тлумачення частини третьої статті 21 Кодексу законів про працю України (справа про тлумачення терміну "законодавство") від 9 липня 1998 р. № 12-рп/98. *Офіційний вісник України*. 1998. №32.

53. Про судову практику у справах про спадкування: постанова Пленуму Верховного Суду України від 30 травня 2008 р. № 7. *Вісник Верховного Суду України*. 2008. № 6.

54. Про судову практику розгляду цивільних справ про спадкування: Інформаційний лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ № 24-753/0/4-13 від 16 травня 2013 р. URL: http://sc.gov.ua/ua/2013_rik.html

55. Про практику розгляду судами цивільних справ за позовами про відшкодування шкоди: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 27 березня 1992 р. № 6 (із змінами). URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/v0006700-92>.

56. Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 31 березня 1995 р. № 4 (із змінами). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/card/v0004700-95>.

57. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 48 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положення підпункту 1 пункту 4 Положення про паспортну службу органів внутрішніх справ, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України (справа щодо прописки), від 14 листопада 2001 р. № 15-рп/2001 (справа № 1-31/2001). URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/v015p710-01>.

58. Про судову практику в справах про визнання громадянина обмежено дієздатним чи недієздатним: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 28.03.1972 р. №3 (з подальш. змінами та доповн.). *Бюлетень законодавства і юридичної практики України*. 1999. №5. С.5-8.

59. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням товариства обмеженою відповідальністю "Міжнародний фінансово-правовий консалтинг" про офіційне тлумачення частини третьої статті 99 Цивільного кодексу України від 12 січня 2010 р. № 1-рп/2010. *Офіційний вісник України*. 2010. №3. Ст. 113.

60. Про практику розгляду судами корпоративних спорів: постанова Пленуму Верховного Суду України від 24 жовтня 2008 р. №13. *Вісник Верховного Суду України*. 2008. № 11.

61. Про деякі питання практики вирішення спорів, що виникають з корпоративних правовідносин: Постанова Пленуму Вищого господарського суду України від 25 лютого 2016 р. № 4.

62. Про затвердження Положення про застосування Закону України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів дізнання, попереднього слідства, прокуратури і суду»: наказ Мін'юст України, Генеральної прокуратури України, Мінфіну України від 04 березня 1996 р. № 6/5, 3, 41. Сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0106-96>.

63. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційними поданнями Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень статті 32 Закону України «Про Державний бюджет України на 2000 рік» та статті 25 Закону України «Про Державний бюджет України на 2001 рік» (справа про відшкодування шкоди державою) від 3 жовтня 2001 року № 12-рп/2001, справа № 1-36/2001. *Офіційний вісник України*. 2001. № 41. Ст. 1863.

64. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційними поданнями народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини першої статті 5, частини третьої статті 6, статті 32 Закону України «Про угоди про розподіл продукції» (справа про угоди про розподіл продукції) від 6 грудня 2001 р. № 17-рп/2001, справа № 1-40/2001. – п.п. 3.1.-3.3. *Офіційний вісник України*. 2001. № 50. Ст. 2239.

65. Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи: Постанова Верховного Суду України від 27 лютого 2009 р. № 1. *Вісник Верховного суду України*. 2009. № 3. С. 7.

66. Про судову практику в справах про встановлення фактів, що мають юридичне значення: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 31 березня 1995 року № 5, із змінами і доповненнями, внесеними постановою Пленуму Верховного Суду України від 25 травня 1998 року № 15. *Юридичний вісник України*. 2001. № 10. С. 41.

67. Порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України: Затверджено наказом Міністерства юстиції України від 22 лютого 2012 р. № 282/20595. *Офіційний вісник України*. 2012. № 17. Ст. 632 (зі змінами та доповненнями).

68. Про судову практику розгляду цивільних справ про визнання правочинів недійсними: постанова Пленуму Верховного Суду України від 06 листопада 2009 р. № 9. Сайт Верховної Ради України URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0009700-09>.

69. Практика розгляду судами цивільних справ про визнання правочинів недійсними: Узагальнення Верховного Суду України від 24 листопада 2008 р. *Вісник Верховного суду України*. 2009. № 1. С. 22.

70. Про деякі питання визнання правочинів (господарських договорів) недійсними: постанова Пленуму Вищого господарського суду України від 29 травня 2013 р. № 11. *Все про бухгалтерський облік*. 2013. № 96. С. 46.

71. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Хендісайд проти Сполученого Королівства» (*Handyside v. the United Kingdom*) від 07.12.1976 р., серія А, N 24, стор. 23.

72. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Лінгенс проти Австрії» (*Lingens v. Austria*) від 08.07.1986 р., серія А, № 103, стор. 26.

73. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Обершлік проти Австрії» (*Oberschlick v. Austria*) (N 1) від 23.05.1991 р., серія А, N 204, стор. 25.

74. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Де Хайес Гийзелс проти Бельгії» (*De Haes Gijssels v. Belgium*) від 24.02.1997 р. *Reports of Judgements and Decisions*, 1997-I, стор. 233 – 234.

75. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 50 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення окремих положень частини першої статті 4 Цивільного процесуального кодексу України (справа про охоронюваний законом інтерес) від 1 грудня 2004 року № 18-рп/2004. *Офіційний вісник України*. 2004. № 50. Ст. 3288.

76. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Спорронг и Лённрот против Швеції» (*Sporrong and Lönnroth v. Sweden*) від 23 вересня 1982 р., 5 EHRR 35.

77. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Джеймс проти Сполученого Королівства» (*James and Others v. United Kingdom*) від 21 лютого 1986 р., Серія А, No. 98-B.

Основна література

1. Цивільне право. Загальна частина : навчальний посібник / О. Бондаренко, Н. Іванюта, Л. Ніколенко, В. Буга, Р. Колосов. ВД «Дакор», 2021. 312 с.

2. Іванов Ю. Ф. Цивільне право України : Навч. посіб. у 2 т. / Ю. Ф. Іванов, О. В. Куриліна, М. В. Іванова. 2-ге вид. доповн. і переробл. Т. 1. К.: Алерта, 2019. 342 с.

3. Цивільне право України: підручник [Текст] : в 2 т. Т. 1 / кол. авторів; за ред. Г.Б. Яновицької, В.О. Кучера. Львів: «Новий Світ-2000», 2014. 444 с.

4. Майданник Р.А. Речове право: підручник. К.: Алерта, 2019. 1102 с.

5. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2 т. 6-те вид., перероб. і допов./ за заг. Ред. О.В. Дзери (кер. авт. кол.), Н.С. Кузнецової, В.В. Луця. Київ:ТЮрінком Інтер, 2019. Т. 1. 752 с.

6. Цивільне право (загальна частина) : навч. посібник / О.В. Кіріяк, Ю.П. Пацурківський, М.М. Гудима-Підвербецька. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 304 с.

7. Цивільне право України: підручник. 2-е вид., перероб. і доп. У 2 частинах.

/ За ред. Р.Б. Шишки (кер. авт. кол.), Ч. I Загальна. К.: Видавництво Ліра. К, 2018. 736 с.

8. Аванесян Г. М., Басенко Р. О. А 13 Цивільне право України (Загальна частина) : навчально-методичний посібник. Полтава : ППЕП, 2020. 199 с.

9. Цивільне право. Загальна частина : навч. посіб. / [О. Є. Аврамова, А. С. Горбенко, Н. О. Горобець та ін.] ; за заг. ред. С. О. Сліпченка, О. Л. Зайцева ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2022. 332 с.

10. Парасюк М.В., Парасюк В.М., Грабар Н.М. Цивільне право України (загальна частина) (у схемах та таблицях): навч. посіб. Львів : Растр-7, 2020. 364 с.

Допоміжна література

1. Актуальні проблеми цивілістики у цифрову добу : монографія / за ред. Є.О.Харитонова, О.І. Харитонів; НУ ОЮА. Одеса: Юридична література, 2018. 248 с. (Серія: Цивілістика та «ІТ-право»).

2. Блажівська Н. Є. Електронний правочин у цивільному праві України: монографія; за наук. ред. д.ю.н., проф., чл.-кор. НАПрН України Р.О. Стефанчука. К. : Алерта, 2014. 240 с.

3. Коваль І.Ф., Щербакова Н.В. Особливості участі закладів вищої освіти у заснуванні суб'єктів інноваційної діяльності. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 5. С. 79-85.

4. Коваль І.Ф., Щербакова Н.В. Щодо застосування поняття організаційно- правової форма в Господарському кодексі України. *Форум права*. 2015. № 3. С. 107-112.

5. Недійсність правочинів: комент. суд. практики / [І.В. Спасибо-Фатєєва, В.І.Крат, Н.Ю. Філатова та ін.]; за заг. ред. І.В. Спасибо-Фатєєвої. Харків: Право, 2018. 264 с.

6. Правовий захист корпоративних прав за законодавством України та країн Європейського Союзу [текст]: Збірник наукових праць за мета ріалами XVII Міжнародної науково-практичної конференції (27-28 вересня 2019 року, м. Івано-Франківськ), / НДІ приватного права і підприємництва імені акад. Ф.Г. Бурчака НАПрН України; за ред. д-ра юрид. наук, акад. НАПрН України В.В. Луця. Івано-Франківськ, 2019. 293 с.

7. Мамедова С. М., Фомик О. С. Щодо питання захисту честі, гідності та ділової репутації, посягання на які відбулося в соціальних мережах в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 4. 2022. С. 161-164.

8. Мамедова С. М. Підстави застосування штрафних санкцій в господарському праві України. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 11. С. 98 – 105.

Мамедова С. М. Майновий стан сторін як підстава зменшення розміру штрафних санкцій. *Часопис Київського університету права*. 2020. № 2. С. 277 – 280.

9. Мамедова С. М. Зменшення розміру штрафних санкцій за порушення господарських зобов'язань. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2020. №. 3. Р 2. С. 13 – 19.

10. Мамедова С.М. Щодо відмінних особливостей процентів за користування чужими грошовими коштами за ст. 536 ЦК України, процентів річних за ч. 2 ст. 625 ЦК України та відсотків за ч. 3 ст. 549 ЦК України. Матеріали XX науково-практичної конференції «Доктрина приватного права: традиції та сучасність», присвячена 100-й річниці з дня народження доктора юридичних наук, професора, член-кореспондента АН УРСР, ректора Харківського юридичного інституту (1962-1987 р.р.) Василя Пилиповича Маслова (04 лютого 2022 р.). Харків, 2022.

11. Писарева Е.А., Стадник І.М. Конституційне право на особисте життя як об'єкт захисту. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. Серія економічна. Серія юридична. 2021. Вип. 31. С. 62–67. <https://doi.org/10.5281/zenodo.6450640>. URL: <https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/view/509>

12. Писарева Е.А. До питання про захист прав осіб, які є потерпілими внаслідок збройної агресії російської федерації. *Права людини в період збройних конфліктів*: Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція, присвячена 25-річчю Національному університету «Одеська юридична академія», 18 листопада 2022 року, м. Одеса: збірник матеріалів конференції. Одеса. 2022. 665 с. С. 441-447

13. Писарева Е.А. Визначення поняття моральної шкоди та розміру її відшкодування. Захист прав та інтересів учасників майнових відносин: питання теорії і практики: колективна монографія / за заг. ред. д-ра юрид. наук, доцента І.Ф. Коваль. Вінниця: ДонНУ імені Василя

<https://nzlulp.org.ua/index.php/journal/article/view/509>

12. Писарева Е.А. До питання про захист прав осіб, які є потерпілими внаслідок збройної агресії російської федерації. *Права людини в період збройних конфліктів*: Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція, присвячена 25-річчю Національному університету «Одеська юридична академія», 18 листопада 2022 року, м. Одеса: збірник матеріалів конференції. Одеса. 2022. 665 с. С. 441-447

13. Писарева Е.А. Визначення поняття моральної шкоди та розміру її відшкодування. Захист прав та інтересів учасників майнових відносин: питання теорії і практики: колективна монографія / за заг. ред. д-ра юрид. наук, доцента І.Ф. Коваль. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса. 2020. 272 с. С. 220-240.

14. Iryna Shchebetun, Liliia Nikitenko, **Ella Pysarieva**, Olha Turchenko and Kateryna Kalachenkova. Implementation of Constitutional Rights and Freedoms of Man and Citizen in Terms of Covid-19. *JARDCS*. Volume 12 07-Special Issue. 2020. Pages: 2318-2326. DOI: 10.5373/JARDCS/V12SP7/20202359 (Scopus)

15. Щербакова Н.В. Корпоративні способи захисту прав учасників під час реорганізації господарських товариств. *Міжнародний журнал «Право і суспільство»*. 2019. № 10. С. 114-123.

16. Щербакова Н.В. Напрями удосконалення законодавства з питань складної реорганізації юридичних осіб. *Правничий часопис Донецького національного університету*. 2015. №1/2. С. 75-83.

17. Щербакова Н.В. Питання змісту корпоративного договору. *Міжнародний журнал «Право і суспільство»*. 2018. № 8. С. 123-132.

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. Офіційний веб-портал Верховної Ради України: <http://www.rada.gov.ua>
2. Українсько-європейський консультативний центр з питань законодавства: <http://www.ueplac.kiev.ua>
3. Інститут порівняльного права: <http://www.comparativelaw.kiev.ua>
4. Сайт Уповноваженого Верховною Радою з прав людини: <http://www.ombudsman.gov.ua>
5. Сайт Міністерства юстиції України: <http://www.minjust.gov.ua>
6. Офіційний веб-сайт Конституційного Суду України: <http://www.ccu.gov.ua>
7. Офіційний веб-сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку України: <http://www.nssmc.gov.ua/>
8. Офіційний веб-портал «Судова влада України»: <http://www.scourt.gov.ua>
9. Єдиний державний реєстр судових рішень: <http://www.reyestr.court.gov.ua>

Викладач

Елла ПИСАРЄВА

В. о. завідувача кафедри

Елла ПИСАРЄВА

Гарант освітньої програми

Ольга ТУРЧЕНКО

Керівник спеціальності

Ольга ТУРЧЕНКО